

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi Ryszarda P.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 stycznia 2010 r.,

w sprawie z powództwa Ryszarda P.

przeciwko Józefowi B. i Tomaszowi B.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 stycznia 2012 r.,

zażalenia powoda (skarżącego)

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 kwietnia 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniesioną przez powoda Ryszarda P. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w sprawie sygn. akt [...]. Sąd uznał, że z treści skargi nie można w sposób jednoznaczny wywieść, czy podstawą skargi jest podrobienie czy też przerobienie podpisu pod aktem notarialnym, czy też inna „różnica” między oryginałem aktu a jego odpisem. Stwierdzono, że skarżący nie wskazał żadnego dowodu stanowiącego „nowość” w rozumieniu przepisów k.p.c., poza twierdzeniem, że oryginał dokumentu wygląda inaczej, niż jego odpis. Wskazano także na brak uprawdopodobnienia okoliczności okazania mu oryginału dokumentu. W zażaleniu skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia, natomiast w uzupełnieniu zażalenia wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zagadnienie dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania wiąże się z dopuszczalnością jej merytorycznego rozpoznania, natomiast ocena dopuszczalności wznowienia jest wyrazem oceny zasadności skargi. Na etapie badania dopuszczalności skargi sąd ocenia, czy skarga jest oparta na ustawowej podstawie. Sąd musi mieć możliwość porównania podstawy przytoczonej w skardze z wzorcem ustawowym i ustalenia, czy podane przez skarżącego twierdzenia podpadają pod którąkolwiek z podstaw wskazanych w ustawie. Ocena ta nie może odnosić się do ustalenia, czy twierdzenia skarżącego są prawdziwe i czy uzasadniają wznowienie postępowania.

Zgodnie z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. przyczyną wznowienia postępowania może być oparcie wydanego wyroku na dokumencie podrobionym lub przerobionym. Oparcie wyroku na takich dokumentach pozbawia wówczas wyrok podstawy. Ponadto zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona

nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wykrycie oznacza dowiedzenie się o istnieniu okoliczności faktycznych lub dowodów w zakresie umożliwiającym powołanie się na nie. Możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona wyłącznie do tych okoliczności faktycznych i tych środków dowodowych, które istniały w trakcie postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969, nr 12, poz. 208, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, niepubl. i z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, niepubl.). W judykaturze ukształtowany jest pogląd, że wykrycie nowych okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy tylko takich faktów i środków dowodowych, które poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym powinny być dla strony „nieujawnialne” czyli dla strony nieznanne i dla niej niedostępne. Fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, tj. miała możliwość dostępu do nich nie są objęte hipotezą tego przepisu. Niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a na skutek przyczyn leżących po stronie skarżącego tego nie uczynił. Ocena działalności strony mającej na celu zbieranie materiału dowodowego, z perspektywy oceny spełnienia przesłanki z art. 403 § 2 k.p.c., powinna uwzględniać obiektywne możliwości gromadzenia środków dowodowych. Niewiedza o środkach dowodowych powinna wynikać z przyczyn obiektywnych, niezależnych od strony, a nie z zaniechania działania w trakcie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., III CZP 134/04, LEX nr 151652, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2007 r., I CZ 105/07, niepubl.).

W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że dla uznania, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia nie jest wystarczające samo sformułowanie podstawy w taki sposób, by odpowiadało ono treści przepisów określających podstawę wznowienia. Skarżący stwierdził jednak w skardze w sposób jednoznaczny, że podstawą wznowienia jest art. 403 k.p.c. Wskazał na wykrycie faktu, iż Teresa M. nie podpisała aktu notarialnego z dnia 14 lipca 2003 r.,

zaś notariusz poświadczyla nieprawdę na wypisach tego dokumentu. Powyższe ma dowodzić, iż umowa sprzedaży, jak również późniejsza sporządzona przez pozwanych umowa darowizny jest nieważna. Skarżący wskazał, że o dowodach dowiedział się w trakcie rozmowy z policjantem, który jakoby okazał skarżącemu oryginał, zaś „oryginał jest zupełnie inny, niż jego odpisy poświadczające nieprawdę sporządzone przez Notariusz Janinę K.”. Badanie, czy skarżący mógł obiektywnie zapoznać się i wykorzystać poszczególne środki dowodowe powinno uwzględniać okoliczności i charakter sprawy. Argumentacja skarżącego jest wprawdzie lakoniczna, lecz zmierza do wykazania istnienia podstawy do wznowienia postępowania. Nie bez znaczenia jest okoliczność, że skarżący sporządził skargę osobiście, bez udziału zawodowego pełnomocnika.

Nawet uznanie przez Sąd Apelacyjny, że oznaczenie przez skarżącego nowych okoliczności faktycznych nie zostało uprawdopodobnione, nie daje podstawy do odrzucenia skargi *a limine* jako niedopuszczalnej. Jeżeli w ocenie Sądu, treść pisma nie pozwala dokonać kontroli oceny dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania w sprawie, to powinien wezwać stronę do uzupełnienia skargi. Podniesiony w zażaleniu zarzut braku wezwania powoda do uzupełnienia skargi jest trafny, gdyż przepis art. 410 § 2 k.p.c. ma zastosowanie wtedy, gdy okoliczności przytoczone w skardze są niewystarczające do stwierdzenia, że jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Nie miał by on zastosowania jedynie w sytuacji, w której skarga oparta by była na okolicznościach, które nie stanowią podstawy wznowienia.

Z powyższych względów Sąd powinien był skorzystać z art. 410 § 2 k.p.c. zaś kwestię dopuszczalności skargi oceniać według kryterium istnienia ustawowej podstawy wznowienia postępowania (por. postanowienie SN z dnia 20 października 2004 r., IV CZ 145/04, niepubl.).

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu (art. 394¹ § 2 w zw. z art. 398¹⁵ k.p.c.).